ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

ՍԻՊԻՐԻԱ տար. 60 ֆ. ոսկեղբ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 35 » »
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրկ. 4 տոլար
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 2,50 »
ԻՐԱԿ. եւ ՊՐՍԿ. 1 Անգ. ոսկի

Տէր եւ Տնօրէն՝ Հ. ՊԱԼԵԱՆ

ՁԵՌՔԻ ՀԱՏԸ 3,50 Դրուշ

ԱԶԴԱԿ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
23
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1929

«AZTAG»
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Gd. LIBAN
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

Գ. ՏԱՐԻ

ԹԻՒ 243

ՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԿ. ԴԱՏԻՆ ՎԵՐՋԻՆ ՓՈՒԼԸ

Եւրոպա փայլուն և շռնդալից յայտարարութիւններէ և ընդհանուր խոստումներէ վերջ, Լոզանի տխրահռչակ դաշնագրութեամբ թիզ մը հող թափեց հայ քաղաքական դատին վրայ և բացաւ իր երեկուայ «փոքր դաշնակիցը»։

Այնուհետև, վտարանդի ու թափառական հայ ժողովուրդը նվերջ աղերսներ կ'արձակէ և խնդրագիրներ կը ներկայացնէ աշարհի մեծերուն, որոնք իբր թէ մարդկութեան խաղաղութիւն և արդարութիւն ապահովելու համար հաւաքուած են կանաչ սեղանի շուրջ, ուր քաղաքական ռազմափորձեր կը կատարեն միայն։

Հայ պատուիրակութիւններն ու քաղաքական անձնաւորութիւնները յուսահատ արդարութիւն և հատուցում գտնելու իրաւունքէն, զիջեցան արտասահման ապաստանող հայերու Թիւրքիա նացած կալուածներու խնդրին կարգադրութեան, որ Լոզանի աշնագրի տրամադրութեանց համաձայն թիւրքը իրաւունք չունէր գրաւելու զանոնք։

Եւ հինգ տարիէ ի վեր այդ ուղղութեամբ Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհանուր քարտուղարին ղրկուած խնդրագիրներն ու յուշագիրները մնացած են Խորհուրդի կողմէ կազմուած «Երեքներու կոմիտէ»ի դարակներուն մէջ, որոնց պաշտօն տրուած էր հարցումնասիրելու խնդիրը և արդիւնքը յայտնելու Խորհուրդին։ Արդ ոչ միայն անպատասխան մնացին հայ պատուիրակութեանց ղրկած դիմումները, այլ «Երեքներու կոմիտէ»ին կողմէ չի ուսումնասիրուեցաւ խնդիրը, և արդիւնքը չի յղուեցաւ ազգերու Դաշնակցութեան ժողովին։

Ո՞վ գիտէ, դեռ քանի՞ տարիներ պէտք է անցնին և ի՞նչ նոր քաղաքական փոփոխութիւններ պէտք է կատարուին աշխարհի վրայ որ կարելի ըլլայ քննութեան արժանացնել այս տկար և անզօր թափառական ժողովուրդի պահանջքներն ու դիմումները։

Բայց Փարիզի Դաղթականաց Յանձնաժողովը, առանց յուսահատելու, նոր միջոցի մը դիմեր է Միջազգային Իրաւունքի տեսակէտով արդարացնելու համար հայ ժողովուրդի պահանջքը։ Յանձնախումբը իր պաշտպանած թէզի մասին դիմած է միջազգային իրաւագիտական կամաւոր անդամներէն յայտնի մասնագէտներու՝ Պ. Պ. Ժիլպէռ Ժիտէլի, Ա. տը Լափրատէլի, Լ. Լբֆիւրի և Ա. Մէնեալէթամի կարծիքին։

Յանձնախումբը հետեւեալ հարցումներու մէջ ամփոփած է իր բոլոր հարցերը։

Հարցում Ա.— Միջազգային օրէնքի սկզբունքներ, խաղաղութեան դաշնագիրը եւ միւս հրովարտակները ստորագրուած 1923 Յուն. 30ին եւ Յուլիս 24ին ի Լոզան, ինչպէս նաեւ թիւրք լիազօր պատգամաւորներուն Ըսմէթ փաշայի 17 Յուլիս 1923ին Լոզանի խորհրդաժողովին մէջ բրած յայտարարութիւնը, իրաւունք կուտա՞ն թիւրք կառավարութեան որ թրքական հպատակութենէն դուրս հանուին հայացեղ թրքահպատակները, այն առարկութեամբ է անոնք չեն մասնակցած իրենց ազգային պայքարին։

Հարցում Բ.— Խաղաղութեան դաշնագիրը եւ միւս հրովարտակները ստորագրուած 1923 Յունվ. 30ին եւ Յուլիս 24ին ի Լոզան, ինչպէս նաեւ Ըսմէթ փաշայի համաժողովին մէջ բրած յայտարարութիւնը, կ'արտօնե՞ն թրքական կառավարութիւնը որ զրաւէ երկրին բացակայ հայացեղ թրքահպատակներու կալուածները ու թիւրքիոյ հայ համայնքներու ինչքերը։ Եթէ Թիւրքիան իրաւունք չունի ընելու այդ, վերոյիշեալ դաշնագիրները ու հրովարտակները ինչպէ՞ս թրքական կառավարութիւնը որ վերադարձնէ հայերու կալուածները։

Զորս մասնագէտներն ալ քննելէ վերջ հարցը իրաւունք կուտան մեզի և կը պատասխանեն Թիւրքը։ Այս բոլոր պատասխաններն ու «Լքեալ գոյքերու» վերաբերեալ մեր փաստացի պահանջները առանձին գրքոյկ մը կազմելով, վերջերս Դաղթականաց Յանձնաժողովի կողմէ Պ. Լ. Բաշալեան յանձնած է Ազգ. Դաշնակցութեան Քարտուղարին և մասնաւոր նամակով մ'ալ խնդրած է որ այդ վաւերագիրները յանձնուին հայկական հարցը քննելու պաշտօն ունեցող «Երեքներու Կոմիտէ»ին։

Զենք ուզեր թերահաւատ ըլլալ և յուսահատութիւն պատճառել մեր ժողովուրդին, բայց դժբաղդաբար դառն փորձառութիւններ ցոյց կուտան որ Թիւրքիան ոչ արդարութեան ձայնը կը լսէ և ոչ ալ Ազգերու Դաշնակցութեան որոշումները կը յարգէ։ Մեր աչքին առջեւն է օրինակը. ամիսներէ ի վեր բանակցութիւններ կը տարուն Լոզանի Խորհուրդի և Յունաստանի միջև և ոչ մէկ արդիւնք կը գոյանայ, որովհետև Թիւրքիան ոչ միայն չի յարգեր իր դաշնագրային պարտականութիւնները յունաստանի հանդէպ, այլ հելլէնահպատակներու դրաւուած գոյքերը չուզեր վերադարձնել։ Եւ ո՞վ կրնայ պարտադրել Թիւրքը, երբ ուժեղ բանակ և նաւատորմիղ մը ունի կռնակին։

Ոչ խրտուիլակ արդարութեան Խորհուրդը կրնայ պաշտպանել մեր իրաւունքը և ոչ ալ անոնց ներկայացուցիչները կը համարձակին Թիւրքիոյ յայտնել նման առաջարկ մը։ Այստեղ յիշենք Ազգային Թիւրքիոյ յայտնել նման առաջարկ մը։ Այստեղ յիշենք բարձրաստիճան և պատասխանատու դիւանագիտական ներկայացուցիչի մը խիստ ուշագրաւ մէկ յայտարարութիւնը.

«Ոչ մէկ տերութիւն հայերու սեւ աչքերուն համար չի վտանգեր իր գիրքը. թիւրքին հետ խօսելու եւ զայն պարտադրելու համար երկու միջոց կայ. մէկը ուժ ունենալ եւ սպառնալ եւ միւսը փոխատուութիւն ընել»։

Մեր այնքան մեծ երաշխիքներն ու արդար իրաւունքները լքած, հասանք մինչև «լքեալ գոյքերու» հարցը և դարձեալ մերժուեցանք։ Ազատ և անկախ հայրենիքէն մինչև ավ մը հող և «օճախ»ի յուսահատեցանք, բայց ան ալ զլացուեցաւ։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Ընդհ. գործադուլը.— Քննիչ Յանձնախումբը եւ Արաբներու պատասխանափաստաբանը.— Դուրեան Պատրիարքին Յոբելեանը.

Երուսաղէմ, 18 Հոկտեմբեր 1929

Հակառակ այն իրողութեան, թէ վերջին մէկուկէս ամսուայ ընթացքին Պաղեստինի քաղաքական կացութիւնը չէ տրձանագրած այնպիսի դէպքեր ու իրադարձութիւններ, որպիսիք տեղի ունեցան Օրոսոսի վերջին չաբթուան ընթացքին, բայց, այսուհանդերձ, հորիզոնը դեռ մշուշապատ է։ Արաբ և հրեայ ազգերու միջև բացուած խրամատը, որ ներկայ ընթացքով օր ըստ օրէ աւելի խորանալու վրայ է, չէ կարելի կարկատել միջոցներով և վաղանցուկ խոստումներով լեցնել և լեզու գտնել համաձայնութեան։ Կողմերէն թէ՛ մին և թէ՛ միւսը նոյնչափ պատասխանատու կերեւնան։ Երկուքն ալ իրաւունքի պաշտպանութեան ի խնդիր անդադար լեզու և գրիչ կը ժաղեցնեն, նոյնիսկ երբեմն ալ բռնապառնալիքներ կը տեղան իրարու դիմին, բայց, անորոշութիւնը, հակառակ ասոնց, դեռ կը տիրէ բոլոր մարզերուն մէջ ալ։

Դէպքերէն վերջ արարներու կողմէ հրեայ հասարակութեանց, խանութպաններու և ապրանքներու դէմ սկսած պայքարը դեռ կը շարունակուի իր բոլոր ուժգնութեամբ, և ներելի ու աններելի բոլոր միջոցներով։ Օրուան կարգախօսն է՝ «բացի հողէ, ուրիշ ոեէ բան մի գնէք հրեաներէն, և բացի հողէ, ամէն ինչ ծախեցէք իրենց»։ Եւ հաւատարիմ այս կարգախօսին, գրեթէ բոլոր կեդրոններու մէջ ալ յատուկ մարմիններ կազմուած են, հսկելու համար անոր իրագործման և թելադրելու արաբ բնակչութեան — իսլամ և քրիստոնեայ, — որ միանգամայնդամիջտ իր յարաբերութիւնները խզէ հրէաներու հետ։ Թէ ինչ արդիւնք պիտի տայ այս պայքարը, այդ մեզ ցոյց պիտի տայ անշուշտ ապագան, եթէ երբեք նեռուած քայլը յարատեւէ և ընկերակցութիւնը տեղի չունենան։

Առջի օր, չորեքշաբթի, ամսոյս 16ին, Արաբ Գործադիրի կացուցած մէկ որոշման համաձայն, ընդհ. գործադուլ յայտարարուեցաւ ամբողջ Պաղեստին մէջ։ Գործադուլին տուն տուող դիւաւոր պատճառները քանի մը հատ են։ Առաջին՝ կը պահանջուի ընդհ. պառլամենտ Պ. Նորմըն Պէնթուիչի, որ ծագումով հրեայ անգլիացի է, պաշտօնանկութիւնը։ Երկրորդ՝ «Լայլ Պատ»ին հանդէպ իշխանութեանց բռնած ընթացքին դէմ բողոք։ Երրորդ՝ Մարզպանին պաշտօնի վրայ պահպանումը արաբ ժողովուրդին համար ոչ-փափաքելի է, ասելն ասելն։

Նախապէս ամսոյս 2ին որոշուած էր ընդհ. գործադուլ յայտարարել, բայց Մարզպանին թելադրութեանց վրայ, որոշուած էր յետաձգել, մինչև գործադրին պահանջներուն որոշ պատասխան մը տացուելիք՝ Գաղթական Պաշտօնատունէն։ Ցարդ գոհացուցիչ պատասխան մը տացուած չըլլալով, Գործադիրի խորհուրդը որոշեց անպայման գործադուլ յայտարարել, բնականաբար իշխանութեանց գիտութեամբ և արտօնութեամբ։

Առջի օր հին քաղաքի մեծ ու փոքր բոլոր խանութները, մէջն ըլլալով նաև հրեայ և քրիստոնեայ խանութները, առանց բացառութեան փակ էին։ Պարիսպէն դուրս քաղաքին մէջ, իսլամ և քրիստոնեայ խանութները գոց էին, իսկ հրեաներէն մէկ մասը միայն փակած էր։ Գոց էին նաև ոչ-կառավարական և ազգային դպրոցներէն ոմանք։

Զինուորական և ոստիկանական ջոկատներ առաւօտուն կանուխէն զանազան թաղերու մէջ ցրուած, կարգապահութեան կը հսկէին։ Երուսաղէմի մէջ ոչ մէկ դէպք չպատահեցաւ գործադուլի ընթացքին։ Ամէն ինչ խաղաղ անցաւ։ Երէկ արդէն բոլոր խանութները կըրկին վերաբացուեցան և ժողովուրդը իր առօրեայ զբաղումներուն լծուեցաւ։

Հայֆայի և Եաֆայի մէջ հրեայ խանութպաններն ալ փակած են իրենց խանութները։ Շատ կը փափաքուէր Եաֆայէն, որ ցոյցեր փոքրիկ միջադէպեր պատահին, բայց, բարեբաղդաբար, հոն ալ խաղաղ անցած է օրը։

Գործադուլի առթիւ Գործադիրի կողմէ բողոքի հեռագիրներ ղրկուեցան Ձորձ Թագաւորին, Բրիտ. բոլոր նախարարութեանց, Պապին, պետութեանց հիւպատոսներուն, Ազգերու Դաշնակցութեան Լայգի, որով կը պահանջուի արաբներու իրաւունքներու պաշտպանութիւնը։ Հեռագիր մը ևս ղրուած է Եգիպտոսի և Սիւրիոյ արաբ մամուլին, պահանջելով որ անոնք ալ միանան իրենց բողոքին և պաշտպանեն Պաղեստինի իրենց եղբայրները։

Արաբ Գործադիրը երէկ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մարզպանին հետ։

* * *

Ամսոյս 11ին, Անգլիայէն դէպի պաղեստին մեկնած է Քննիչ Յանձնախումբը, որ կարճ ժամանակով յետաձգած էր իր մեկնումը։ Հաւանօրէն չաբթի մը Պաղեստին ժամանել և ձեռնարկել իր քննութեանց։ Յանձնախումբին անդամներէն Պահպանողական Սըր Հէնրի Պէթերսըն ցամաքի ճամբով կը ճամբորդի։

Տեղական իշխանութիւնները փութով առաջ կը տանին իրենց քննութիւնները և տեղակայերու պարտաւորութիւնները, ինչ որ դիւրացուցած պիտի ըլլան Յանձնախումբին աշխատանքը։

Սըր Հէնրի Սթոքսը Յանձնախումբին մօտ Արաբներու շահերուն պաշտպանութիւնը ստանձնած է։ Սըր Սթոքսը ծանօթ իրաւաբան մ'է և աշխատած է կառավարական զանազան պաշտօններու մէջ զանազան գաղթավայրեր։

* * *

Յառաջիկայ չաբթի, ամսոյս, 26ին, ըստ Յոբելեանական Յանձնախումբի յայտարարութեան, Երուսաղէմի Դուրեան Պատրիարքին Յոբելեանը պիտի տօնուի։ Թէև դարդ վերջնական յայտագիր մը չէ հրատարակուած, բայց ստացած տեղեկութեանց համաձայն, չաբթի օր, 26 Հոկտ.ին, Յոբելեարը մասնաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Յակոբայ տաճարին մէջ։ Յաջորդ օր, կիրակի, մասնաւոր ընդունելութիւն մը պիտի տրուի Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ՝ օտարազգի հիւրերու և այցելուներու ի պատիւ։ Նոյն օրը տեղի պիտի ունենայ նաև եկեղեցական մասնաւոր արարողութիւն։ Երկուշաբթի օր կը կարծուի թէ ազգային հաւաքոյթ մը տեղի պիտի ունենայ։

Զանազան բարձրաստիճան եկեղեցականներ կ'սպասուին։ արտարտանմանէն։ Ի մէջ այլոց, Յոբելեանական հանդիսութեանց իրենց մասնակցութիւնը պիտի բերեն Զաէֆ Ս.ը, Յուսիկ Ս.ը Պոլսոյ Պատրիարքական փոխանորդ Սմբատ Ս.ը Հալէպի առաջնորդ Արտաւազդ Ս.ը եւայլն։

Միջանկեալ ըսեմ թէ՝ Իւսմանիոյ Յուսիկ Ս.ը և Ամերիկայի Տիրայր Ս.ը կ'ըսուի թէ վերջնականապէս Երուսաղէմի Վանքը պիտի հաստատուին, Տիրայր Ս.ը Յոբելեանական հանդէսէն վերջը պիտի ժամանէ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Քանի մը հազար հայեր տնդու տրելով կամ մեծերու սեղանի աւելցուքները թափելով մեր առջև հայկական հարցը չի լուծուիր։ Ի զո՞ւր կը ջանան ի զին մեր մահուամբ վերջացնել հայկական հարցը, որ խայթ մը եղած է քարացած խիղճերուն վրայ։

Պիտի բողոքենք և պիտի պահանջենք մինչև որ արդարութիւնը յաղթանակէ և մեր իրաւունքները յարգուին։

Եւ անոր համար երկու բան անհրաժեշտ է ՈՒԺ և ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԻՒՆ։

ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ ՀԵՏ

Որքա՜ն փոխուած է աշխարհը ժամանակի միջոցին։ երևակայեցէ՛ք, եթէ կրնա՛ք, այդ չրջանը երբ մեր նախահայրերը կէս-վայրենի վիճակի մէջ կ'ապրէին, ու բաղդատեցէք զայն այս դարուս քաղաքակրթեալ արդի ու մեքենական մարդկային կեանքին հետ։

Այս օրուան մեր աշխարհ՝ անհանգիստ և մեքենական աշխարհ մը է. նոր գիտութիւններ կ'ըստեղծուին, նոր վարդապետութիւններ կը փորձուին ու նոր սկզբունքներ կը գործադրուին. անհա՛տ պրպտումներ հոս հոն, գրեթէ ամէն տեղ։ Մարդիկ չա՛տ սկեպտիկ են դարձած. ամէն բան ժանրակրկիտ քննութեան կ'ենթարկեն՝ այն յոյսով որ նոր գիւտեր երեւան կը բերեն՝ որոնք կրնան հիմնովին փոխել մեր գաղափարներն ու կեանքը։

* * *

Ընդհանուրին կողմէ ընդունուած իրողութիւն մը են որ՝ 14 տարեկանէն յետոյ մարդկային ուղեղը կը դադրի զարգանալէ, ու հո՛ն չեն ծնիր նոր գաղափարներ ու տեսակէտներ։

Մենք հայերս կ'ըսենք. Այս տարիքէն յետոյ նոր բան չեմ կրնար սորվիլ։» Ամերիկացիք ալ նոյն իմաստով առակ մը ունին. «ձեր շուն կարելի չէ՛ նոր խաղեր սորվեցնել»։

Մեզի անանկ կը թուի իսկապէս, թէ՝ երբ տարիքը հասունցած է՝ այլևս անկարելի է նոր արհեստ մը, նոր լեզու մը կամ ուրիշ նոր բան մը սորվիլ։ Ցաւալի կը հանդիպինք տարիքաւոր պատանիներու որոնք կ'ուսանին, ու երբ աւարտցուցած ոմանք՝ իրենց դպրոցական կեանքին մէջ անյաջող ըլլան, անմիջապէս կ'ըսենք.— անյաջողութեան պատճառը իրենց տարիքն է։

Կը հանդիպինք նաև տարիքաւոր մանուկներու՝ որոնք կուլան՝ սարակելով թէ մեծ վարժարաններ չեն կրնար յաճախել նիւթական պատճառներով. կը ցաւինք անոնց, խորհելով որ այդ տարիքին երբ այնքա՜ն դիւրին է, անոնք զրկուած են դաստիարակութեան չնորհներէն։ Հո՛ս գործաւոր մը կը գանգատի թէ լեզու չի գիտնալուն համար պակաս օրական կ'ստանայ։ անդի՛ն վաճառական մը յուսահատ է, որովհետև իր մրցակիցները իրմէ աւելի ծանօթ են վաճառակա-

---

ցարդ վերջնական յայտագիր մը չէ հրատարակուած, բայց ստացած տեղեկութեանց համաձայն, չաբթի օր, 26 Հոկտ.ին, Յոբելեարը մասնաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Յակոբայ տաճարին մէջ։ Յաջորդ օր, կիրակի, մասնաւոր ընդունելութիւն մը պիտի տրուի Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ՝ օտարազգի հիւրերու և այցելուներու ի պատիւ։ Նոյն օրը տեղի պիտի ունենայ նաև եկեղեցական մասնաւոր արարողութիւն։ Երկուշաբթի օր կը կարծուի թէ ազգային հաւաքոյթ մը տեղի պիտի ունենայ։

Զանազան բարձրաստիճան եկեղեցականներ կ'սպասուին։ արտարտանմանէն։ Ի մէջ այլոց, Յոբելեանական հանդիսութեանց իրենց մասնակցութիւնը պիտի բերեն Զաէֆ Ս.ը, Յուսիկ Ս.ը Պոլսոյ Պատրիարքական փոխանորդ Սմբատ Ս.ը Հալէպի առաջնորդ Արտաւազդ Ս.ը եւայլն։

Միջանկեալ ըսեմ թէ՝ Իւսմանիոյ Յուսիկ Ս.ը և Ամերիկայի Տիրայր Ս.ը կ'ըսուի թէ վերջնականապէս Երուսաղէմի Վանքը պիտի հաստատուին, Տիրայր Ս.ը Յոբելեանական հանդէսէն վերջը պիտի ժամանէ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

նութեան արդի մեքենաներուն։ Խե՛ղճեր, կ'ըսենք, այլևս ձեր տարիքը անցած է ու ձեր ցաւը անզարմանալի, կը ցաւինք անոնց, մասամբ մըն ալ անոր համար որ վաղը նոյն բանը մեզի՛ ալ կրնայ պատահիլ...։

* * *

Քիչ վերը կ'ըսէինք թէ մարդիկ շատ սկեպտիկ դարձած՝ ամէն բան ժանրակրկիտ քննութեան կ'ենթարկեն։ Այսպէս Ամերիկեան մեծ համալսարաններէն՝ Colombia-ի Տօքթ. Թորնտայքը կատարած է նոր փորձեր՝ որոնք մեծ հարուած մը կուտան անցեալ սերունդի հոգեբանական տեսակէտներուն։ Մեծ գիտունը կը հիմնաւորէ իր տեղը մեծ խնամքով կատարած իր փորձերուն վրայ՝ որ աւելի քան երեսուն տարիներու երկար աշխատանք մը խլած են իրմէ։

Իր քննութիւնները փաստած են թէ տարիքաւորները կրնան սորվիլ դիւրաւ ու արագ, թէ մեքենական և թէ մտային գործերու մէջ։ Տօքթ. Թորնտայք կ'ըսէ թէ 30 տարեկան մարդ մը սորվելու կարողութեան իր գագաթնակէտը հասած է. 40 տարեկան մէկը կրնայ 15 տարեկան պատանիի մը պէս արագ սորվիլ ու ըմբռնել։ Նոյնիսկ 60 տարեկանի հասարակ մէկը կրնայ 10 տարեկան տղեկի մը չափ արագ սորվիլ։ Տօքթ.ը կատարած է նաև 143 Մեթոտական եկեղեցականներու կեանքի ուսումնասիրութիւնը. անոնք է՛ն մեծ գործունէութիւն ունեցածներն իրենց 42—52 տարեկանին։ 400 մեծ մարդոց կեանքի ուսումնասիրութիւնը նաև ցուցուցած է որ միջին հաշիւով 50 տարիքը եղած է անոնց գործունէութեան է՛ն փայլուն շրջանը։

Քրօֆ. Ճայմզ - անցեալ սերունդի մեծ հոգեբաններէն մին՝ 1893ին սպէս կը գրէր, «իրենց գործէն դուրս՝ 25 տարեկանէն առաջ մարդոց ամբարած գաղափարները՝ գրեթէ միակ գաղափարներն են որ անոնք պիտի ունենան իրենց կեանքին տեւողութեան։ Նոր ոեէ բան չե՛ն կրնար սորվիլ»։

Բայց ընդհակառակը Տօքթ. Թորնտայք կը յայտարարէ. «վկայութիւնները ընդհանուր առմամբ կը ցուցնեն թէ գրեթէ ոեէ բան կրնայ սորվուիլ ոեէ առեն մինչև 50... իրողութիւնները կը վստահացնեն որ տարիքաւորներ կրնան սորվիլ աւելի դիրաւ ու արագ, ու հաւանաբար կրնան չա՛տ աւելի սորվիլ քան ի՛նչ որ կը սորվին հիմա»։

Ու անշուշտ պէտք է հաւատ ընծայել Տօքթ. Թորնտայքի. անոր փորձերը աւելի թարմ ու կատարեալ են։ Ան նոր ու փայլուն հոգեբան մըն է։

Տարիքաւորներ պէ՛տք է գնահատեն սորվելու կարողութիւնը՝ որ ներկայ է իրենց մէջ. թէև զարգացած վիճակի մը մէջ։ Հարկաւոր է նաև որ անոնք իրենց գործէն դուրս ոեէ բանով մը հետաքրքրուին։ Եթէ ընեն այս երկուքը, «զարդացման անսահման կարելիութիւններ պատրաստ են» իրենց համար։

Մեր հայ տարիքաւորները — առանց գործի ու պարապներու խորութեան. ո՞ղ փորձի ենթարկեն այս, կը յուսանք որ յաջող եզրակացութիւններուն պիտի հասնին... հաստատ ու տիրական կամք ունեցողները։

* * *

Քալենք ժամանակին հետ՝ գիտութեան լոյսին տակ, և ուշ ըմբռնելով չի զարմանանք թէ որքա՛ն փոխուեր է աշխարհը. թո՛ղ ինքը տեսնա՝ թէ որքա՜ն փոխուեր ենք մենք ա՛լ, ժամանակին հետ՝ գիտութեան լոյսին տակ։

ՍԱՐԳԻՍ ՈՒՐՖԱԼԵԱՆ

ԿԵԱՆՔԻ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ՀԱՅԵՐ ԿԸ ՏԵՂԱՀԱՆՈՒԻՆ

Վերջերս Տիգրանակերտի եւ Խարբերդի շրջաններէն մեծ թիւով հայեր կը հասնին Սիբիր, մեծ մասամբ բռնաւոր վիճակի մէջ։ Անցեալ չորեքշաբթի օր Խարբերդէն Հալէպ եկած են 80ի մօտ հայ գաղթականներ։ Տիգրանակերտէն եկող արժանահաւաստ անձ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդած է «Ծփրաս»ին Թիւրքիայէն սկսած արտագաղթի մասին։

«Իրզկոտանի մէջ 700 տնաւոր հայեր կային։ Սիւրմանի մէջ 300 տուն, և Լէյլի մէջ 25-30 տուն հայեր ուրոնք Ընդհ. Պատերազմին կիրպով մը ողջ մնացած ըլլալով երկրագործութեամբ կը զբաղէին կամ քիւրտերու քով իբր ծառայ կ'աշխատէին։ Օգոստի վերջերը այս ընտանիքներուն այրերը հրաւիրուելով կառավարութեան կեդրոնները, իւրաքանչիւրին անդամները արձանագրուեցան անուններով և տարիքով, ապա անոնց հաղորդուեցաւ որ 10 օրէն պարտին ամբողջ ընտանիքով, հաւաքուիլ Տիգրանակերտի մէջ, ուր իրենց համար անցագիր տրուելով արտասահման պիտի մեկնին։

Տեղւոյն եղողներուն թոյլ արուեցաւ իրենց շարժուն գոյքերը ծախել, իսկ անշարժ կալուածները ոչ։

Անոնք որ որոշեալ պայմանաժամին Տիգրանակերտ հասան, բոլոր տուրքերը գանձուեցան և 3-4 ոսկիի փոխարէն այ մէյմէկ անցագիր տրուելով դէպի Սիբիրա ճամբայ ելան. իսկ անոնք որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ չկրցան մեկնիլ ժանտարմաներու միջոցաւ բռնի քաշք ըներուեցան արտագաղթի համար։

Տեղեկատուին հետ Սիբիրա անցած են 14 ընտանիք Տրպէէն եկող ընտանիքի նեցուկ մը. Յովհաննէս, Թուրք գիւղի մը մէջ ըսպաննուեցաւ և զոյքերը թալան եղան։

Եկողներուն մէկ մասը Դամըշլը և Բան Իլ Այն կը մնայ, և ուրիշներ Հալէպ կուգան. սոնք հոժարաբար բարեկեցիկ են. իսկ հետիոտն եկողները հետզհետէ Սիբիրոյ սահմանագլուխը կը հասնին խիստ թշուառ վիճակի մէջ։

Տեղեկատուն կ'ըսէ որ արձանագրուած են նաև Թիւրքերու հետ ամուսնացող հայուհիները, իսլամացած հայերը և անոնց հետ ամուսնացող Թրքուհիները, առաջինները զերծ կացուցուած են այս տեղահանութենէն, իսկ վերջինները պարտաւոր են հանակերպիլ կառավարական հրամանին։

Այս անձը կ'աւելցնէ թէ Թիւրք շրջանակները խիստ գազանի կը պահեն այս տեղահանութեան պատճառները, բայց քիւրտերը կ'ըսեն թէ. «արտասահմանի հայերը համաձայնած ըլլալով քիւրտ ֆամիլիներու հետ, թիւրք կառավարութիւնը յարմար դատած է հայերը հեռացնել երկրէն, որպէսզի ասոնք չթունաւորեն քիւրտերը։

Խարբերդի շրջանէն տարագրեալ արժանահաւատ անձ մը ալ, «Ակնարկ մը Խարբերդի հայ մնացորդներու վրայ» վերնագրով գրութեամբ մը նկարագրելով կատարուած բռնագաղթը նոյն մոնրամասնութիւններով Տիգրանակերտի յարեւ նման, կ'աւելցնէ հետեւեալ տողերը։

«Խարբերդի հայ հասարակութեան տաղնապը օրէ օր կ'աւելնայ, պատճառը Թիւրքիոյ ներքին անդորրութեան դաւաղիր կարգը քիւրտերու, իրենց հայրենի երկիրը պաշտպանելու նպատակէն ուզենալով, ապասաւոր շարժումն է Թիւրք հանրապետական կառավարութիւնը կատարեալ հոժողում ունեցած է թէ այս անխոնեմ շարժման մեղսակիցն են նաև արտասահման գտնուող կարգ մը խրտուիլակ հայ երիտասարդներ որոնց համախոհներէն մի քանին բռնուած են նակատամարտի ատեն, Ամ այս նախազգուշութիւն կը սեպէ զազաներու և նահիներու մէջ գտնուած հայերը առանց բացառութեան կուսակալանիստ քաղաքները փոխադրելով զրկելով զանոնք բոլոր իրաւասութիւններէ, տեղւոյն վրայ թողելով կայն ու կուտը։ Անոնք որ դրամական կարողութիւն ունին արտոնութիւն առնելով կ'անցնին արտասահման իսկ անոնք որ անկարող են ինքնակամ մեկնելու, ստիպուած են հնազանդիլ տեղւոյն պայմանական(?) օրէնքներուն, որ է հայերը աքսորել երկրի աւելի խորերը, եթէ հանրապետական ուժերը պարտուին Ճապաղլուրի և Բալուի ճակատներուն մէջ։

ԱՏՈՄ ՆԱՐԻՆԵԱՆ

ՅԱՒԱԼԻ ԿՈՐՈՒՍՏ ՄԸ

Ցուզուած ու տխուր, կ'ողբանք անգամ մ'ալ...

Երէկ կէս գիշերին, լրիկ ու մընչիկ, խաղաղութեան մէջ, հոգին աւանդեց Ատոմ Նարինեան, Պոլսեցի ուշիմ և գեղանի երիտասարդը։

Անողոք ախտը, իր անգութ ճիրանները մէջ գալարեց 18 օրուայ գժոխային ջերմութեան մը մէջ և ժամի մը պէս հալեցուց զինքը։ և հուսկ յետոյ մարեց իր պայծառող ճրագը։ Աւուրի մը պէս ինկաւ, գալկացած և անշունչ։ Ի՜նչ դառն ճակատագիր։

Թրքական բռնակալութեան աղուզակի զոհն էր տարաբաղդը։ Ցուրջ չորս տարի տակաջ, Քէմալական անգութ թաթին զոհ չերթալու համար, ակամայ լքած է իր ծննդավայր՝ գեղեցիկ Պոլիսը ուրիշ շատերու հետ և ինկած Սիբիրոյ ափերը։ Հոս, անձանօթ երկրին ուլեղուին, մեծ դժուարութեանց կենթարկուի, հակառակ իր ճարպիկութեան, օրապահիկը հայթայթելու համար և չատ չանցած արդէն կուրծքը կը գրաւուի հիւծել սիրար անողոք մահ։

Տարիէն աւելի անհաւասար կռիւ մը մղեց ախտին դէմ և մի քանի աղէտալի ռագնապներու դիմադրեց և սակայն այս վերջինը, աւա՜ղ մահացուց զինքը։ Ինքը քաղաքավար, սրտով ու հոգւով անկեղծ երիտասարդ մ'էր, և ջերմ ուազնիւ նկարագրով բարեկամութիւնը շահած էր երկսեռ հիւանդներու։ Կորովի և աշխատասէր, կուզէր ամէնուն օգտակար ըլլալ։ Այս մահացու հարուածը չէր ակնկալեր երբէք. և թէև կասկածոտ իր վիճակէն, կը յուսար այս անսովորօրէն բարձր և տեւական ջերմութիւնէն ազատիլ և ապրիլ իր գծած ծրագիրներով։ Երէկ մահուրնէ մէ քանի ժամ առաջ էր, երբ իրեն հետ կը խօսակցէի և կը սրտապնդէի զինքը։

Եւ սակայն անա անգութ մահը, իր խելացի, զարգացած գլուխը ևս հնձեց, ուրիշ շատ երիտասարդներու պէս, որոնց ամէնէն աւելի հիմակ է որ ազգը կը կարօտի։

Դժբաղդաբար այդ ախտը շատ տարածուած է մեր ազգակիցներու մէջ։ (երկուս 37 ենք հիմակ հոս) և կ'սպառնայ մեր անճիտուած ազգին։ Պէտք է հոգալ և դասաւորակել մեր երիտասարդները այս մահսին։

Երկինք ամպոտ ու մոայլ այժմ և մենք ախտը.— յուզուած, կողբանք անգամ մ'ալ, անդառնալի կորուստը յաւէտ սիրելի Էմանէնին։

Իր յիշատակը անթարամ պիտի մնայ մեր սրտերուն մէջ։ Հանգիստ իր հալումաշ ոսկորներուն և երկնային մխիթարութիւն իր ծեր ուղղակ մօր։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՋԵՆՈՒՐ
Հալ. Սեպաստիա

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ ՑԵՓԼԻՆՈՎ

(ԱԿԱՆՆԱՏԵՍԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

ՎԵՐՋԱՊԷՍ ՅԱՄԱՌԸ

3 Սեպտ. առաւօտեան ժամը 8.— Այս գիշեր տասները փայլուն էին, մինչ սոսկալի փոթորիկ մը կը յուզէր ծովը։ Մեր յանդուգն օդանաւը անչեղ կը սահէր ովկիանոսին վրայէն, ժամը 160—170 քիլոմէթր արագութեամբ, իր շուրջ սփռելով ուրուական լոյս մը։ Մինչդեռ անդրատլանտեան չոգենաւ մը գժուարաւ պիտի կրնար յաղթանակ շրջթայաղերծ ալիքներուն մէջէն։

Այս առտու փոթորիկը իջած է և. հովը բոլորովին դադրած։ Ովկիանոսը հիմա մեղմ վար կը վազէ հայելիի մը պէս հանդարտ ու միապաղաղ։ Ցեփլինի ատուերը, ջուրերու վրայ, ապաւորութիւնը կուտայ կէս ձուկի մը։

Նոյն օր կէսօրէ ետք ժամը 2— վերջապէս յամառը կրկին նշմարեցինք։ Մրրկահաւերու անհամար տարմեր մեր շուրջ կը թռչտեն։

ԽՈՀ ԹԷ ՁՈՒԿ

Մեր ճամբորդութեան ընթացքին հանդիպեցանք այլանդակ ձեւերու եւ անծանօթ կակներու։ Քիչ առաջ տեսանք խոզ—ձուկերու խումբ մը։ Ասոնց մասին ճշդիւ կարելի չէ ըսել թէ խոզ էին թէ ձուկ։ Էյլդերբսթէն մեկնելէս ի վեր այս առաջին կենդանի էակներն էին, որոնց կը հանդիպէինք։

Ժամը մէկին կը թռինք երկու չոգենաւներու վրայէն։ Յետոյ որոշակի կը տեսնենք Ֆինանթէրի գլուխը։ Ծովափին մօտ կը նշմարուի ժայռոտ կղզիներու ծփուն գիծը բազմաթիւ նաւակներ կան ասոնց շուրջ։ Արդէն կտրած ենք 5,800 քիլոմէթրի ճամբայ մը։ Հիմա կ'ուզուինք դէպի Սանթանտէր։

Առտուան ժամը 7 եւ կէսին անցանք քաղաքին վրայէն, երբ դեռ մութ էր։ Բայց վառուած էին լոյսեր եւ հեռաւոր բարձրութիւն մը կրպասէր փողոցներու մէջ։ Դէպի Պորտո ուղղուելանք։ ռաստիկ տաք կ'ընէ։

Ո՞Վ ԿԸ ԾԽԼԷ

4 սեպտ. առաւօտեան ժամը 1.— Ցեփլինի մէջ մեծ յուզում կայ։ Ի՞նչ կայ հոգեր։ Ով է այն յանդուգն մարդը, որ ճամբորդներուն կեանքը կը վտանգէ։ Ամերիկեան քաղաքացի մը թուալէթի սենեակն է մտեր... ծխելու համար։ Հարիւրապետ Լէհմանի քով նստեր էր, երբ այս զգայացունց լուրը հասաւ։ Հարիւրապետ Քլէմինկ զրկուեցաւ, զայն կշտամբելու համար։

Մարդը նախ ընդվզումի ձեւ մը առաւ, բայց ինքն ալ անպրպտաւորով վտանգին, սկսաւ չքմեղանքի խօսքեր կրկնել եւ... հարիւրապետ Ֆլէմինկին գրպանները լցուց ամերիկեան չքեղ կիկարներու եւ սիկարէթներու առատ պաշարով մը։ Պ. Հոկկ (այս էր ամերիկացիին անունը) խոստովանեցաւ թէ այս երկրորդ անգամն էր որ կը ծխէր օդանաւին մէջ, որուն վրայ սպառնալիք եղաւ զինք շղթայակապել, եթէ երբեք վերսկսի։

Ամերիկացիներէն ուրիշ ճամբորդ մը այնքան զայրացած էր իր հայրենակցին անխոհեմութեան համար, որ քիչ մնաց ամերիկեան բռունցքի հարուածով մը զայն նոքաուտ ընէր։ Այս դէպքը լուրջ էր, եւ բոլոր ամերիկացիները այն վայրկեանէն ի վեր կարգով հսկեցին իրենց ծխամոլ ընկերոջ վրայ եւ. անոնք պատրաստ էին զայն օդանաւէն դուրս նետել, եթէ փորձէր ձեռքերը գրպանը տանիլ։

«ՁՈՐ» ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐԸ ԿԸ ԹԱՑՆԱՆ

Երբ Սպանիոյ ցամաքին վրայէն կ'անցնէինք, ճամբորդները խոյացան օդանաւապետին սենեակը, բանալու համար շամբանիայի շիշերը։ Ամէնէն աւելի եռանդ ցոյց կուտային ամերիկացիները, որոնք այլեւս Եւրոպա հասեր էին եւ. կը նային «ՁՈՐ»ութիւնը մոռնալ։

Սանթատէրի մէջ տեսանք ըմպելիոյ թագաւորին գեղեցիկ պալատը, լոյսերով ողողուած։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՎՐԱՑԷՆ

Սանթանտէրը անցնելէ ետք մտանք օդի խոնաւ եւ ճնշող խաւի մը մէջ, որ օդանաւին ծանրութիւնը հազար քիլօ աւելցուց։ Այնպէս որ ստիպուեցանք ծովուն մակերեսի բարձրութեան վրայ 2 հարիւր մէթր վար իջնել։ Աւելորդ բեռը նետեցինք, օդանաւը կրկին 5 հարիւր մէթր բարձրութեան կրցաւ նիլ։

Ֆրանսայի վրայ ենք։ Դիւրաւան ժամը տասին անցանք տոյի վրայէն, որ լուսազարդուած էր եւ հմայիչ տեսարան մը ներկայացուցած էր։ միայն թէ իբրեւ կեանք նման երկու ինքնաշարժ միայն սանք այնտեղ։

Գիշերուան մէջ աւելի մոգեցինք մեր ճամբան Ֆրանսայի վրայէն։ Արշալոյսը ողողուեցաւ Վիշերու վրայ։ Հեռուէն Ալպերը սեպ կը ժպտէին։ Քիչ յետոյ հասանք Զուիցերիոյ սահմանները։ Կարմիր կղմինտրներով ծածկուած գեղեցիկ տուներ, տանձրենի հանելու նման ցանուցած, կ'երեւային մեր քնաթաթախ աչքերուն։

Գալն է։ Ասատում մը ապրիլիսանէն պիտի ըլլայ։

ՀԱՅԵՐԵՆԱԲԱՂՁՈՒԹԻՒՆ

Քանի կը մօտենանք Ֆրիբուրգիսանէն, այնքան աւելի կը զգանք մայրենի հողին քաշքաշումը։ Այլեւս ոչ թէ քաշքաշում, յեւ մը կամ ծով մը, այլ բոլոր տիեզերքը սկսեր էինք սիրել։ Բայց հիմա ինչ որ մեզի կը յուզէ միայն այն զգայումն է թէ կը տեսնենք երկրի մը, զոր կը գտնենք եւ որուն չուշնէր էինք ցած չնչել օտար երկիրներու։ Մեր ճամբորդութեան, մեզի պատիւներուն, ընդունելութիւնը յիշողութիւնը գլխապտոյտ պատճառէր։ Մենք ճամբորդեցաք աշխարհի մը վրայէն, արեւելեան մոլորակի մը մէջ։ Բայց մայ այդ աշխարհի գեղեցկութիւն եւ սարսափներուն ստեղծուած տեսիլքը մեր յիշողութենէն կարծ կը սրբուի եւ մեր աչքերը կը կառչին այն նուիրական հողին որ մերն է։

«ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԱՄԷՆ ԲԱՆԷ Վ...

Ֆրիբուրիսանէն, 4 սեպտ. Առտուան ժամը 8,24ին, «Ցեփլին»ը, իր շուրջը ունենալով զանազան ուրուներ, նաւակներ մօտեցաւ, կեցցէներու անվերջ գոչակներու մէջ։

Օդանաւը նախ լայն շրջանակ մը գծած էր Բոնատանցա քաղաքի եւ լիճին վրայ, յետոյ տասը վայրկեան ետք իր հանկարին դէմ յանձնուելու համար։

—Ասիկա անհաւատալի է։ Կ'ըսէր տարիքոտ կին մը, կարծեմ թէ օդանաւը քաղաքին շուրջ դարձուած կարճ պտոյտ մը կը գործադրէ։ Զայն տեսնողներ պիտի չկրնան կարծել թէ ան աշխարհի շրջանը ըրած է։

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԶՄԵՌ

ԱՐԴԵՕՔ ԱՐՇԱԼՈՅՍԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ ԹԷ ԵՐԿՈՒ ԳԻՇԵՐՆԵՐԸ ԽԱՌՆՈՒԵՑԱՆ

Գրեց՝ ԽՐԻՍՏՕ ՊՕԹԼՎ

«Բայց սատանան տանի, եթէ մենք կենդանիներ ենք, մեր առաջնորդները, ուսուցիչները և լրագրողները կենդանիներ՞ են։ Կը բողոքենք։ — Մի վախնաք պարոններ, ասիկա երազ է։ Ինձի տուէք Պոլսոյ պուլկար թերթերը կարդամ, և ես այն ատեն կտպիտ առնեմ իմ խօսքերս, այսինքն վստահ պիտի ըլլամ որ սարդի բոլոր երկայնութեան ամէն ինչ հանդարտ ու խաղաղ է և թէ ժամուկի թանձր շուքի ներքև ամէն ինչ երանութեան մէջ կը լողայ։ Լոկցը-ըրրրր... հոն ճանճի մը արիւնը ծծեր են, իսկ անդին ուրիշին ալ իւղը օծեր են։ հոն 50-60 հոգի, հզիբներէն կը քշեն ու կը տանին խոտաւէտ ու հանդարտ տեղ, այսինքն Տիարպէքիր և Աքիա, հոս ուրիշներ կը շղթայեն և գայլի ու գառի(7) առակը կը կարդան անոնց. հոն մէկը կախաղան հաներ են որպէսզի չոտնայ... Սակայն ի՞նչ փոյթ մենք ունինք վարժարաններ, ընթերցարաններ, էքզարխիա, գրականութիւն, թերթեր, իրաւունքներ, ունի՞նք երիտասարդ սերունդ... «Այո՛, այո՛, ունի՞նք։ Ո՞վ ըսաւ ձեզի որ չունինք։ Բայց եթէ հարցը կովասանքի մէջ կը կայանայ, մենք ալ հոս ենք, Ռումանիոյ մէջն ալ այդ բաները ունինք։ Երբ Պ. Բանտուրքի թղուց իր հրեելի քաղաքական ու գրական ասպարէզը, երբ պուլկար գրական հորիզոնին վրայ երեւցան Պրոսոով(8) և օդտակար գիտութիւններն տարածող ընկերութեան համաստեղութիւնը, բանաստեղծութիւնը և մանկավարժութիւնը և գրականութիւնը սկսան շեղուլ պուլկար ժողովուրդի սրունքի տափատէն և անոր գրական երջանկութեան սկսան Դամանձիլ մանչուրայիներն իսկ։ Երբ Պոլսոյ հանրմները ունեցան գրական-քաղաքական հանդէսը, Տեն (Օր), (9) այլեւ Միշոլ Միլիոէվիչ դպրեցաւ սերպիզմը տարածելէ Պուլկարկոյ մէջ երբ զուրոցը ծնաւ կրաֆինայի ատուածավախ խմբագիրը, այն ատեն մեր ուսեալ երիտասարդը դաղրեցաւ Սուրբ Աստուածամայրը հայհոյելէ. երբ երաշտատաւ քահանայ Մարքէն իր յիմարութիւնները Դար անունով հրատարակեց, այն ատեն մեծ պուլկար թերթողներ եղան 365 օր տարուան մէջ. երբ Բրավօ (իրաւունք) մկրտուեցաւ Նափրէսրվ (յառաջ) պուլկար բանաստեղծ Սլավէյքովը փոթթոց դրաւ իր գլուխը ու սկսաւ երգել «ամա՜ն, ամա՜ն». բայց երբ Լիւանդ Թայմզ պուլկարերէնի թարգմանուեցաւ, մեր հայրենակիցները սկսան դան հիւսելու որպէսզի ծածկեն ժողովուրդը քաղաքական ցուրտէն, գրական մշուշէն, յեղափոխական գայրոյթէն, ճարտարուեստական ձիւնէն, տնտեսական գինովութենէն, ճերմակ սև, ժոխրագոյն Պոլսոյ գայլերէն։ Իսկ երբ Զիքալիզքէ(10) (ընթերցարան) խոստացաւ որ նոր տարիէն սկսեալ (այսինքն 19դ դարուն Ցունուար 1էն) պիտի կարգադրուի և այլեւս չպիտի տպէ հանճարեղ յիմարութիւններ, յատկացուած մեր գրական հորիզոնին համար, այն ատեն եւրոպական քաղաքակրթութեան կարգերը մնացին առանց ճարպտի ու սկսան կճրտելու պուլկարական յառաջդիմութեան բլուրին վրայ։ Մեր երիտասարդ սերունդի մտային մանրոցները սառեցան և մեղրամոմ կերցուցին քաղաքական և գրական մեղաւորներու ու կենդանի մոնոյներու հոգիներուն «խաղաղութեան» համար։ Մեր մտային զարգացման սակարանին մէջ (այսինքն պիթ փաղարը) տեղ ունեցան այնպիսի կարեւոր գործունէութիւններ, որ մեր արեգակի երջանկութեան համբիչը կրնայ աւելնալ քանի մը հարիւր հազարներով, որոնցմով երբեք չպիտի կրնանք անցնել կիրամուտները և երբեք չպիտի կրնանք սպասել ալ մինչև «Սուրբ Բրիստոսի Ցարութեան»։

Եւ իրա՜ւ, նայեցէք ձեր կոյր աչքերով մեր իմաստուն վերապատուոյ բարերու գլուխներուն և պուր անժիջապէս պիտի տեսնէք որ ատոնց վրայ շատոնց սկսած են բուսնիլ պէս պէս գրական բանջարեղէններ, տեսակ տեսակ քաղաքական գարարիներ և ամէն տեսակ գիտական տունկեր։ Գիշերները չվերջացած ձրմոր չանցած, հայրենասէրները կը պասկին իրենց տաքուկ սենեակներուն մէջ, կ'երազեն Նասրէտտին Հոճայի երազները և կը սպասեն որ օրը լուսնայ՝ պատմելու համար իր յեղափոխական Պէնէլիսպէի և անոր խլնոտ սիրահարներուն մասին։ Բայց ես հայրենասեր եմ, պարոննե՛ր։

(7) Պօքէվը հոս կ'ակնարկէ պուլկարներու հեռապնդումին ու հալածանքներուն Սուլթանի հռչակաւոր ֆիրմաններուն (1839, 1856, 1870 և 1872 տարիներուն) հրապարակումէն յետոյ և պուլկար լրագրողներուն անհամարձակութիւնը ու վախկոտութիւնը՝ իսկական դրութիւնը փոխելու համար։ Հեգնանքը չատ նուրբ է։

(8) Պրլեսքով՝ երկարամեայ պուլկար ուսուցիչ, ինքնօգնութեամբ զարգացած, պատմող, աւանդող և Պուլկարիոյ վերամուտի շրջանին մեծ տեղ գրաւած է։ Պուլկար գրականութեան մէջ հռչակաւոր է իր տրրտմային պատմուածքներով՝ կոչուած Սթանֆա, Երկու քոյրեր, Երեմ վիպակներ։ Հրատարակած է Կրաֆենֆա (պարտիզակ) և Բամքիֆ (կոթող) հանդէսները։ Հաստատորդ է հրապարակային յեղափոխական գործունէութեան։

(9) Տեն հիմակուան վաստակաւոր պատմագէտ, իրաւաբան և քաղաքագէտ Ս. Ս. Իոսէվի գիտական-քաղաքական հանդէսն էր, որ սկսաւ հրատարակուիլ 1875ին։ Մեծ գաղափարակից ու կուսակից սլավէնների ժերձեցման։ Այժմ ուսուցչապետ պետական ու ազատ համալսարաններուն։

(10) Զիքալիզքէ՝ պուլկար գրական ընկերութիւն մը. հաստատուած 1869ին կ. Պոլսոյ մէջ և մեծ մշակութային դեր խաղացած է Պուլկարիոյ վերածնութեան շրջանին։ Տեղաւորուած էր Ֆեքէրի եկեղեցիին վերի յարկը։ Հոն կը ստացուէին բոլոր պուլկար և օտար (Ֆրանսական, յունական, երբեմն-երբեմն ռուսական) թերթերը ու հանդէսները։ Տեղի կ'ունենային նշանաւոր առուլիսներ, դասախօսութիւններ, վիճաբանութիւններ զուտ մշակութային բնոյթով։ Քաղաքականութեամբ և Պուլկարիոյ ազատագրման հարցով երբեք չէր զբաղուէր, անոր համար արժանացաւ Պօթէվի ծաղրանքին։ Ի միջի այլոց նշանաւոր անդամներն էին մեծ բանաստեղծ Սլավէյքովը, գրագէտ Նայտէնովը, համբաւաւոր հրապարակագիր-գրագէտներ Պրատինաքի, Կրուէվ, Իէօնոմով, Իսվէյլի (յետոյ եղաւ էքզարխ Իոսէվ), վիպագիր Պրաքալով...

ՏԱՔՈՒԿ ՍԵՆԵԱԿԸ

Տաքուկ սենեակը, մաբրացուած հացը, պարզուած խոզաճարպը և գոզցուած սոխը այնպիսի նաստեղծական տրամադրութեան կը մատնեն ստամոքսը որ ես ալ կ'երազեմ թէ չատ պիտի գայ հաւասար ամառը։ Ամպերը պիտի արտարրեն յեղափոխութիւնը, քաղաքական անձրեւները իմ բակիս պիտի աւլեն աղբակոյտը, դրանս առջեւ պիտի ծաղարեւ, ժողովուրդները պինեատներէն դուրս պիտի գան և պիտի սկսին քթուելու արեգակին դիմաց։ Իսկ ես պիտի ելլամ գլուխս ուրախանալու համար։ Ջինջ երկրին վրայ բարբուտեան ծաղիկներուն չոտ և պիտի սկսիմ երգել. «Տեսէ՛ք աչքեր և տեսնեցէք չկտտանա՛ք»։

Քու դրանդ առջեւ համագումար կ'ընէ ցեղդ, տասնօր վրկեր է Հոմոր և հայրենասիրական վերնասունով կը պատրաստուի յեղաշրջուելու խոնանոցագիտութեան պատմութեան մէջ։ Պատմական ու կարեւոր հաւի կերպարանքներ ան կը գան բակը և հնախօսական յայտնաբերութիւններ կատարեն աղբանոցի վրայ ածելու համար հարաւ-լաւօնեանընդհանուր երջանկութիւնը։ Թագաւորական պասակիրները իրարու մէջ կը պայքարին, կը գրեն ռազմավարական կռուանները և կուկուլիկու կ'ելլեն արեւելեան հարցի ժամանակ։ Երիտասարդ սերունդը բուսած պատերու շուրջը կ'ելլայ պասէ որ արեւմտեան արեգակը զայն տաքցնէ ընթացքի համար իր վերջին խօսքը սունկերու կեանքին, բնութիւնն ու ձգտման համար։

Իսկ դո՞ւն... Օ՜, դուն, պուլկա՛ր և հայրենասէր։ Երգէ երգէ՝ «Սունկե՛ր, սունկե՛ր իմ անուշ սունկե՛ր», ու պատկիր և երազէ որ դու սագերու ոգեշնորհ ես, հաւերու թագաւոր և պուլկար ժողովուրդին պաշտպան։ Բայց նախ և առաջ հարցուր կնոջդ կամ ուզելիին յօրացաւիլ թէ ձմեռը անցաւ է, և գիշերը բոլորուա՞ծ է։ Եթէ ձեզ ըսէ. — «Ո՛չ, այն ատեն դուն քնացիր, ինչպէս կը քնանաս հիմա ծածկուիր քու ցանցովդ և մինակ բացականչէ — «Արդեօք երկու գիշերներ խառնուեցա՞ն, թէ արշալոյսը չքացաւ։ Կուկուլիկո՛ւ։ Ահա՜ աքաղաղներ։ Հա՜ հա՜։ Ահա՜ չունները։ Զմեռը լրացաւ ու գիշերը ցաւ»։

Թրգմ. ԱՆԴՐԻԱՍ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

(Վերջ)

ԱՇԽԱՐՀԷ ԱՇԽԱՐՀ

ՈՒՆ ՄՆԱՑ ԱՂՋԻԿՆԵՐ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ ԵՆ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ

Լոնտոնի, Սեռային Բարոյական ամաժողովին առջև խօսուած ճառի մը մէջ, դիտել տրուած է թէ ուն Մեայ տղջիկները աշխարհի ամէնէն թանկագին հարստութիւնն են։ Տուն մեայ աղջիկներու թուին յաւելումը մնցեալ մէկ դարու ընթացքին, զուգընթաց է մարդկութեան մեծագոյն յառաջդիմութեան, զոր աշխարհ տեսած է երբեք։ «Տուն մեայ աղջիկներ—կ'ըլլ ճառախօսը—ողնայարն են խաղաղութեան համար եղած բոլոր քրիստոնէական շարժումներու։ Անոնք են դեր կը կատարեն նաեւ պատերազմական օրէնքներու բարեփոխման եւ մարդկութեան ընդհանուր զարգացման մէջ։ Անոնք մարդասիրական ծրագիրներու իրագործման համար նուիրեն այն կորովը, զոր այլապէս պիտի ծախսէին տան կամ ընտանիքի մը մէջ»։ Ըստ ճառախօսին, քանի որ երկու անձինք զիրար կը սիրեն, պատճառ մը չկայ որ անոնք պարտաւորեալ ըլլան միանալ տան մէջ բնակելու։ Իրականէս լաւագոյն է որ զիրար սիրողներ ի միասին չապրին, հարկաւոր ընտանեկան ուրիշ կարգադրութիւններ անվթար պահելով։ Ամիկա պիտի ըլլայ կարեւոր քայլը դէպի շիտակ ուղղութիւնը։

ԱՆՏԵՍԱՆԵԼԻ ՀԵՂԻՆԱԿ ՄԸ

Երկու տարիէ ի վեր, Գերմանիոյ մէջ Գրիւքնէր անունով թատերագիր մը մեծ յաջողութիւններ ունենայ եւ համբաւը հետզհետէ կը մեծնայ։ Սակայն հետաքրքրականը այն է որ Գերմանիոյ կամ Աւստրիոյ մէջ ոչ ոք տեսած է այս հեղինակը։

«Մօնթակոփօսթ» թերթը մասնաւոր դաղտնի ոստիկան մը վարած է Գրիւքնէրին ինքնութիւնը շղելու համար։ Առաջին քննութիւններէն երեւան եկած է որ Գրիւքնէրը, ուրիշ մէկը չէ եթէ ոչ Թէօտոր Թակէէր, Պերլինի Ռեդէսանս—թատրոնի նախորդ տնօրէնը։ Սակայն այս եղրակացութիւնն ալ հաւանական է միայն, ստոյգ չէ։

Թէօտոր Թակէէր, վերջերս Գրիւքնէրի մէկ գործը ներկայացնած ըլլալով Պերլինեան մէկ թատրոնի մը, իրեն դէմ դատ բացուեցաւ, Թակէէր չպատասխանեց, դատարանի կոչի։ Իսկ տիկին Թակէէր, որ պաշտպանն է Գրիւքնէրի շահերուն, բողոքեց դատարանի այս որոշման դէմ, որով կ'ուզուի անանուն հեղինակին ինքնութիւնը ճշդել։ Դատարանը ընդունեց որ հեղինակ մը իրաւունք ունի անծանօթ մնալու սակայն հետաքրքրութիւնը ծայր աստիճանի հասած է։

Հիմա խնդիր է գիտնալ թէ ո՞վ է Գրիւքնէրը, Թակէէրն է, կինն է, մէկ ազգակա՞ն է թէ բարեկամ մը եւ կամ արդեօք, այս անունը հաւաքական մարմին մը կը ներկայացնէ։

Ժամը 8,40ին օդային դրահաւորին արձակուելիք իրանը կը հասնի օդակայանին վրայ, մեզաօրէն կ'ելնէ եւ դուրս նետուած չուանները կը բռնուին վարը կեցող գործաւորներու խումբին կողմէ։ Հիմա օդային հսկան գետնին մերձէն կապուած է։

Անմիջապէս օդակայանը լեցնող բազմութիւնը կը հեռացուի եւ մաքսային պաշտօնեաներ կը մոտենան օդանաւին ներս, անհրաժեշտ ձեւակերպութիւնները կատարելու համար։ Ճամբորդները վերջապէս դուրս կ'ելլեն օդանաւէն եւ կիրք կը բռնեն հանկարին մէջ, ուր ընդունելութեան պաշտօնական արարողութիւնը կը կատարուի։

Ծերուկ կոմս Ցեպլինի փեսան կոմս Պրանտենսայն խօսք կ'առնէ նախ։ Անոր կինը յուզուած եւ արտասուալի աչքերով կը յաջորդէ անոր, դրուատելու համար նաւատիներու քաջութիւնը եւ իր հարը հանճարը։ Յետոյ հաղորդակցութեան Նախարարին է խօսքը։ Յետոյ ուրիշներ խօսք կ'առնեն։

Եւ արարողութիւնը կը փակուի «Գերմանիա ամէն բանէ վեր» քայլերգով։ (Վերջ)

ԳԱՌՆԻԿ ՊԱՊԻԿԵԱՆ
ՕՐ. ՍԻՐԱՐՓԻ ՀԱԶԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
ամուսնացեալք

Պէյրութ 20 Հոկտ. 929

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

—Թաւէլլոնը նոյն տեղն թէ յետ կը նայի եւ թէ առաջ։ Մէկ աչքը միւսէն բոլորովին անկախաբար առաջ եւ յետ կը շարժի։

—Թամբս Պէպինկթրն Մարոլի տարը տարեկան հասակին մէջ գոց բրած էր «Աստուծաշունչ»ը, Միլթրնի «Դրախտ Կորուսեալը» եւ Պրնարնի «Ուխտաւորին Ճամբորդութիւնը»։

—Ջուրը կարելի է եռացնել թղթէ ամանի մը մէջ առանց ամանը վառելու։

—Ճանի Բանրրոյ իր քիով ոլորոն մը գտորեց Ուուստրէն մինչեւ Պոսթրն (1927 Ապրիլ)։

—Ռայֆ Էնտրբրոն (Միլուօքիի) կրնար բարձրաձայն սուլել 11 ամսուան հասակին մէջ։

—1896 Օգոստոս 16ին ապի անձրեւ տեղաց Մէսէչուսէյի մէջ։

—Բանատայի «Լիթլ Սթրիմ» (գետակ) անուն գետը որ կը գտնուի Լուիզ լճին մօտ, կը թափի թէ Խաղաղական եւ թէ Ատլանտեան ովկիանոսներու մէջ։

—Լենինգրրի մէջ (Փէնսիլվանիա) տուն մը չինուեցաւ տարը ժամէն։

—Խեչափառի կմախքը կը գտնուի մարմնէն դուրս։

—Ծիծեռնակ մը ոչ կրնայ քալել եւ ոչ ալ ցատկել գետնին վրայ։

—Հրեաներու հայր Աբրահամը հրէայ չէր։

—Մեր սովորական աղը կը բաղկանայ երկու տեսակ թոյներէ—Սոտիում եւ քլորայն։

—Սովորական որդ մը չորս սիրտ ունի, կ'ըսեն բնախօսները։

—Փանամայի ջրանցքը անցնելու ժամանակ նաւերը զառիվեր կ'ընթանան։ Խաղաղական ովկիանոսը Ատլանտեանէն 12 ոտք բարձր է։

—Փորթ Ռիխօի մէջ ամող լեմոնները քաղցր են։

—Կայծոռիկի լոյսը աւելի ազդեցիկ է քան մարդուն հնարած ոեէ մէկ տեսակի լոյսը։

—Նախագահ Ֆոն Հինտէնպուրկ 1929ի Փետրուար մէկին տեսաւ առաջին չարժապատկերը, որուն մէջ ինքն ալ բաժին ունէր։

—Մէկ ու կէս մղոն երկարութիւն ունեցող կամուրջը, որ պիտի միացնէ Նիւ Եորքն ու Նիւ Ճըրզին, ձմեռը հինգ ոտք աւելի բարձրը պիտի լինի քան ամառը։

—Բոլոր մէջտեղները կը սղան իրենց կռնակին վրայ, եւ ոչ թէ ստամոքսին։

—Ապակեայ սկաւառակ մը—70 մատնաչափ տրամագծով—որ ձուլուեցաւ Փըրրինս դիտարանին համար, ամբողջ տարի մը տաք պահելու համար։

—Աւստրալիոյ մէջ կայ կենդանի լատիպոս անունով, որ բադի նման կտուց մը ունի եւ ձու կ'ածէ, բայց թեւ չունի, ոտքերը մաշկապատ են, մագիլները թունաւոր են, կը մլտայ, կաթ կուտայ, մուշտակ ունի, եւ կ'ապրի թէ ցամաքի վրայ եւ թէ ջուրի մէջ։

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Միացեալ Նահանգներ, Ամերիկեան կրթական Դրասենեակին վիճակագրութեան համեմատ, 149,—521 բժիշկ ունին իրենց 118,187,—645 բնակչութեան համար, կամ 126.59 բժիշկ 100,000 ժողովուրդի համար։ Այս համեմատութիւնը ուրիշ բոլոր երկիրներու բախտաւորիչ բոլոր երկիրներու բախտաւորմամբ աւելի է։ Մ. Նահանգաց մէջ կան 74 բժշկական դպրոցներ, որոնք ճանչցուած են Ամերիկեան Բժշկական Ընկերակցութեան կողմէ։ Անցեալ երկու տարուան միջոցին վեց դպրոց փակուած է։ Բժշկական ուսանողներու թիւը աւելցած է. 1926ին 18,840 էր, 1928ին եղած է 20,545։

ՄԱՒՐՇԱԿ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Տիկին Ովսաննա Վրթանէսեանին անուան վճարելի մուրհակ մը գտնուած է։ Կը խնդրուի յիշեալէն ինքնութեան թղթով ներկայանալ խմբագրութեանս։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԱԲ ՄԱՄՈՒԼ

Էվ. ՊԱՐԴ

ՐԻԺԻԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

Անա Ռիժիի ամելը դեպի լուծում կ'ընթանայ, եւ այդ լուծումը Լիբանանի ճակտին վրայ պիտի մնայ սեւ կէտ մը, որ դարերու ընթացքին չի պիտի ջնջուի։ Սոյգ ապբիւրներէ մեր ստացած տեղեկութեանց համաձայն Լիբանանի կարգ մը ծրխախոտի գործարաններու տէրերը Ռիժիի վարչութեան հետ սակարկութեան մտած են ծախելու համար իրենց գործարանները։ Ռիժիի վարչութիւնը այս աւազակ մարդոց կամքը պիտի կատարէ եւ զանոնք չի պիտի վնասցնէ։

Եւ այդ կերպով Ռիժիի տագնապը դրամի ուժով հարթուած կըլլայ։

Վկայ եղեր ո՞վ երկիրք։

ԼԻՍԱՆ ԻԲՆ ՀԱԼ

ՆՈՐ ԴԱՇԼԻՃԸ

Լիբանանի նոր վարչապետը՝ Մեթր Էմիլ Էսսէ այս երկրի բոլոր գործերուն բարեկարգութիւնը իրեն նպատակ դրած է։ Բայց եթէ ան Երեսփոխանականներու եւ պաշտօնեաներու ծախերն ու կրթական ու առողջապահական նախարարութիւնը չի կրճատէ, ոչ մէկ ժամանակ Լիբանան կրնայ հարստանալ։

Գիտենք որ երեսփոխանական ժողովի անդամները հակառակ պիտի ըլլան վարչապետի այդ գաղափարներուն, բայց եթէ անոնք հաւատարիմ են իրենց յայտարարութեանց չի պիտի հակառակին, որովհետեւ եթէ փորձեն նման ծախող քայլ մը առնել, Գ. Էսսէի կրանիթեայ վճռականութեան առջեւ պիտի դատապարտուին փշրուելու։

Կը կարծենք որ հեռու չէ այդ օրը։

Էվ. ՐԱԻՏ

ԼԻԲԱՆԱՆ ԿԸ ՔԱՆԱՆԱ

Արեւելեան երկիրները հետզհետէ կը բողոքեն հին սովորութիւններն ու բարերը եւ կը որդեգրեն արեւմտեան քաղաքակիրթ երկիրներու յատուկ բարեր։ Թիւրիոյ մէջ Մ. Քեմալ արգելեալ բարեներոգումներ կատարեց եւ բրիական հին ու մաշած սովորութիւնները թաղեց՝ առանց մեծ դժուարութեան։ Աֆղանիստանի մէջ Ամանուլլան խան իր աթոռէն գրկուեցաւ։ Եգիպտոսի մէջ ֆիբաբոր Մուհամէտ Մահմուտ փաշա Ամանուլլասի վիճակին արժանացաւ. ոչ Անգլիական բանակը եւ ոչ ալ թագաւորին ազդեցութիւնը վանեցին կրցան դիմադրել։ Սիւրիոյ մէջ եւս ազգայնականներու առանցիրենցուրջը նայելու շիտակ կը յառաջանան։ Բայց Լիբանան դեռ կը հանայ եւ կը կարծենք որ չի պիտի ալ արթնայ...։

ԱՀՏ ԻԲՆ ՃԷՏԻՏ

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Մօտ օրեր Պաղեստինեան տագնապը լուծելու եւ հանելու պատճառը ընտանեցող յանձնախումբը Պաղեստին պիտի ժամանէ։ Անոնց գլխաւոր աշխատանքը պիտի ըլլայ Պաղեստինի վերջին դէպքերուն պատասխանատուները ճշտել եւ անոնց մասին տալ իր վճիռը։

Բայց մենք թելադրութիւն մը ունինք անոնց. պէտք չէ հարեւանցի քննութեան մը ենթարկեն այդ կարեւոր խնդիրը։ Դիտենք Պալֆուրի հրեաներուն ըրած խոստումն է որ Պաղեստինը կրաված է։ Քանի յանձնախումբը խղճմտօրէն պէտք է քննէ Պաղեստին կրնայ հրեաներուն ըլլալ։

Գ. ԹԷԹՐՕՆ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Բարձր Գոմիսարութեան ընդհանուր քարտուղար Պ. Թեթրо, որ Պ. Բօնսոի բացակայութեան միջոցին ամբողջ գործերը վարեց Էփոխանորդաբար, անոր ժամանումէն քանի մը օր յետոյ 3 ամիս արձակուրդով Ֆրանսա պիտի մեկնի։

Պ. Թեթրոի բացակայութեան ընթացքին իրեն պիտի փոխանորդէ Պ. Օպուար։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Երկու թնճաշարժներ Տուրոի մէջ իրար բախեցան եւ վարիչ Շիւֆրի Ռուսանոս եւ Միշել Էլիա վիրաւորուեցան։ Ուրիշ երկու թնճաշարժներ Մարիլեասի մօտ բախում ունեցան եւ ճամբորդ մը ծանրօրէն վիրաւորուեցաւ։

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻՆ ՆԱՄԱԿԸ

Քանի մը ամիս առաջ Վեհափառը Բարձր Գոմիսէրութեան միջոցաւ նամակ մը դրկած էր Ազգերու Դաշնակցութեան Ֆրանսայի պատուիրակ Պ. Ռօպէր Տը Քէին, խնդրելով որ Ազգերու խորհուրդին մէջ պաշտպանէ հայերու «Լիեալ Գոյմէրուն խնդիրը։

Անկէ իվեր ոչ մէկ պատասխան չեր տրուած Վեհափառին, բայց անցեալ շաբաթ Բարձր Գոմիսէրութիւնը նամակ մը կը գրէ Վեհափառին եւ կիմացնէ որ ժամանակին իրենէ դրկած են Պ. Ռօպէր Տը Քէին յղուած Ն. Վեհափառութեան նամակը, սակայն դիտել կուտան որ այդ նամակը պէտք էր ուղղակի դրկուէր, քանի որ Բարձր Գոմիսէրութեան մասին բողոք մը չեր այդ։

Բարձր Գոմիսէրութիւնը կ'աւելցնէ նաեւ որ Սիւրիոյ ու Լիբանանի հպատակ հայերու լեալ կալուածներու խնդիրը արդէն իր օրակարգի ճիւք կը կազմէ, սակայն եթէ պէտք կը տեսնէ Վեհափառը կրնայ ուղղակի դիմում կատարել Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ հայկական հարցը քննելու պատասխան ունեցող «Երեքներու Կոմիտէ»ին։

Սոյն նամակը Վեհափառը դրկած էր Կարօեան Սրբազանին, մասնաւոր յանձնախումբի մը միջոցաւ քննելու եւ յարմար պատասխան մը պատրաստելու համար. Ձեռնհաս եւ կարող ազգայիններէ բաղկացած յանձնախումբ մը կազմուած է, քննելու համար սոյն նամակը, ինչպէս նաեւ լեալ կալուածներու վերաբերեալ ցարդ եղած բոլոր գործառնութիւնները։ Ցիշեալ յանձնախումբին մէջ կը գտնուին նաեւ Տիարտ Տօքթ. Մելքոնեան եւ հայազգի երեսփոխան Ապտալլա Իսագ։

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻՆ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Նախապէս հայտնուած էինք որ Բարձր Գոմիսէր Պ. Բօնսо Շամբօլիոն տոգենաւով երէկ Պէյրութ պիտի ժամանէր։ Բայց Բարձր Գոմիսէրը Ադեբոանդրիա մնացած է՝ ցամաքի ճամբով գալու համար։ Այս երեկոյ Ն. Վսեմութիւնը կ'սպասուի իր մայրիներու պալատին մէջ։

Կրսուի թէ Բարձր Գոմիսէրը Ադեբսանդրիայէն վերջը Պաղեստին եւս պիտի հանդիպի եւ 300 ֆիլօմէթր ճամբայ մը կտրած պիտի ըլլայ իր ճանապարհով։

ԳԱՂԹՈՂ ՀԱՅԵՐ

Անցեալ շաբաթ «Շամբօլիոն»ով 85 հայեր, կին եւ երիկ մարդ, մեկնեցան։ Կրսուի նաեւ որ 100 հոգի անցագրային պատրաստութիւններ կը տեսնեն այս շաբաթ գաղթելու համար։

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Անցած կիրակի օր, Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ Պասկի արարողութիւնը Օր. Սիրարփի՝ Հազարապետեանի՝ դուստրը Ազգ. վարչութեան Ատենապետ Նշան աղա Հազարապետեանի, ընդ Պ. Գառնիկ Տապիկեանի։

Խուռն բազմութիւն մը փութացած էր, իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնելու նորապսակներուն։

Մեր շնորհաւորութիւնները։

ՅՈՅԺ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

«Լայֆ Պատ»ի չորրդ Պաղեստինի Բարձր Գոմիսէրութեան կողմէ հրեաներուն տրուած իրաւունքը մեծ յուզում յառաջ բերած է Դամասկոսի մէջ։ Բացի զանազան բողոքի հեռագիրներէն, թռուցիկներ ցրուած են գործադուլ ընելու համար։ Թէպէտ վերջնական լուր մը չստացանք մինչեւ թերթը մամուլ յանձնուած պահուն, բայց երէկուան լուրերուն համաձայն այսօր գործադուլ պիտի ըլլար Դամասկոսի մէջ։

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Երէկ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին գումարուեցաւ Լիբանանի երեսփոխանական ժողովը, ընտրելու համար իրենց նախագահը։

Մանրամասնութիւնք յաջորդիւ։

ՕԳՏԱԿԱՐ ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«Մարդ»ը շրջէ կը լինի «գրամ», ուրիշն խնայէ «գրամ»ը որ օգտակար ըլլաս «մարդուն»։

Եթէ «գրամ»ը խնայել կ'ուզես, այցելէ Տէր Մելքոնեան Եղբարց վաճառատունը, ուր պիտի գտնես ամէն ճաշակի և եղանակի յարմար հագուստներ և կերպասեղէնի՝ կտոր և ծրար, խիստ աժան գիներով։

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒԸ

Դուրեան Պատրիարքի քահանայացման յիսնամեակին առթիւ, մեր յառաջիկայ թիւը լոյս պիտի տեսնէ բացառիկ բովանդակութեամբ՝ նուիրուած յոբելեանը սրբազանի գրական և եկեղեցական գործունէութեան։

ՄԵՐ ԴԱՍ ԹԵՐԹՕՆԸ

Ծաղրող թիւով պիտի սկսինք հրատարակել խիստ հետաքրքրաշարժ և երկար թերթօն մը՝

ՌԱՖՈՒԹԻՆԻ ԿԵԱՆՔՆ ՈՒ ՄԱՀԸ

Գրի առնուած իր սպանիչ իշխանապուն Եուսուֆոֆի կողմէ։ Թարգմանութեամբ Պ. Ե. Քէշիշեանի

ՇԱՀԱՒՈՐ ԳՈՐԾ

«ԱԶԴԱԿ»ի

Տպարանը Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ արաբերէն լեզուներով կը պատրաստէ ամէն տեսակ տպագրական գործեր, մասնաւոր եւ անհամեմատօրէն ա ժ ա ն։

Ձեր շահուն համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կ'աւանդեմ էչրէֆիէյի նորակառոյց թաղամասին մէջ հայերէն լեզուի մասնաւոր դասեր։

Դիմել Ի մարքա թիւ 5 տունը։

ԸՆԹԵՐՑՈՂ,

վճարեցի՞ր բաժնեգինդ, եթէ ցարդ չի վճարեցիր, անմոռաց որ անխիղճ չանուանուիս։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1929

Եգիպտական ոսկի ս. դ.	632
Սթերլին	616
Տօլար	126,50
Օսմ. ճնչ. ոսկի	550
Ֆրանս. » »	478
անգլ. » »	614
Թրքական թղթր	61
» Պ. Օ.	143
» արծաթ մեկին	44
Սուրբպա ռակեդրամ	18.19
1886 Գր. Ֆօնս. ս. դրմ.	19,50
» 1908 »	14 40
» 1911 »	14 30

Սեպտեմբեան եկբարք, Թէլեֆօն 620—25

Յայտարարութիւն

Ի գիտութիւն կը ծանուցանենք, որ Կիրակի 27 Հոկտ. 1929, յաւարտ եկեղեցական Սուրբ արարողութեանց, Ս. Նշան եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ տեղի պիտի ունենայ Յոբելեանական հանդէսը Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Ամենապատիւ Եղիշէ Սրբազան Դուրեանի Կրօնական և Գրական յիսնամեայ բեղուն գործունէութեան։

Պիտի պատարագէ՝ Տ. Եղիշէ Սրբազան Կարօեան։

Պիտի խօսին Տիարք Տօքթ. Յ. Թօփճեան և Վարդան Գէորգեան։

Կը հրաւիրուի յարգոյ հասարակութիւնը յարգանքի իր հարկը բերել մեծ Յոբելեարին։ Մուտքը ազատ է։

ԿԱՐԴԱԴԻՐ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ԴԱՇՆԱԿԻ ԴԱՍԵՐ

Ծանօթ դաշնակահարուհի Տիկ. Մ. Վ. Գէորգեան դաշնակի իր դասաւանդութեանց սկսած ըլլալով, հետեւիլ փափաքողները կրնան դիմել ազգ. վարժարան, ամէն օր ժամը 4էն 4,30 անց։

Պայմանները խիստ դիւրամատչելի։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Յարանուանութեանց պատկանող բոլոր Ուսուցիչ-Ուսուցչուհիները իրենց ներկայացուցած չրջանաւարտի վկայականներու հիման վրայ Ուսումնական Խորհուրդէն կ'ստանան համապատասխան Արտօնագիր-Վկայական, որով կ'արտօնուին պաշտօնավարել Հայ Ազգ. Վարժարաններու մէջ համահաւասար իրաւունքով։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆԻ ԵՒ ԿՏՈՐԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՍՈՒԳ ՄԸԳՐԱՆ (ՐԻՒ ՖՕՇԻ ԵՒ ՐԻՒ ԱԼԷՆՊԻ ՄԻՋԵՒ ՆՈՐ Շ ԻԿԱՅ)

ՆՈՐ ՀԱՍԱԾ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆՈՒՐԲ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՆԱԵՒ ԲՕԲԼԻՆ, ԹԱՒԻՇ, ՄԵՏԱՔՍ, ՈՒՍԼ ԵՒՆ ԵՒՆ ԵՒՆ

ԱՄԷՆ ՃԱՇԱԿԻ ՅԱՐՄԱՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐ

Գիները խիստ աժան

ՍԱՆԱՒԱՆԴ ՕԽԱՅՈՎ ԳՈՍԹԻՒՄՅՈՒ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ՝

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՄԷԿ ԱՆԳ. Մ ԱՅՑԵԼՈՂԸ ՄԻՇՏ ԳՈՂ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ

ԱԶԴ

Որբանոցիս մատակարարը քաղաքէս մեկնելուն առթիւ հրաժարած է իր պաշտօնէն։ Այսու կուգանք յայտարարել որ, այս պաշտօնին համար կը ընտրեալ սովորութեան համաձայն, առաջին պայման է որ սոյն պաշտօնը ստանձնող մատակարար պաշտօնեան 150 օրժանեան ոսկի ձգէ Միութեանս սնտուկը, իբր երաշխաւորագիր։ Անձնական երաշխաւորութիւն թեանս սնտուկը, իբր երաշխաւորագիր։ Անձնական երաշխաւորութիւն բացարձակապէս պիտի չընդունուի։ Փափաքողները մինչեւ ամսոյս 24ին թող իրենց թեկնածութիւնը ներկայացնեն ուղղակի Տնտչութեան, որբանոցիս հացէով փոստարկղ թիւ 487։

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ
Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՔԷԼԷԿԵԱՆ ՍԻՍՈՒԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԶՕՐ. ՆԱՏԻՐ ԽԱՆ ՏԵՐ Է ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ

Մոսկուա.—Հոս հասած տեղեկութեանց համաձայն Զօր. Նատիր Խան Աֆղանիստանի փատիշահ անուանուած է։ Ուրիշ տեղեկութիւններ եւս կ'ըսեն թէ Հապիպուլլահ բռնուած ու վանդակի մէջ փակուած է դատուելու համար։

Պոմպէյ.—Նատիր խանի նոր յաղթութեանց լուրերը կը հանդիսնան։ Նատիր խան եւ իր եղբայրը բոլորովին տիրած են Քապուլի։ Ամանուլլահ հետեւեալ հեռագիրը ղրկած է Նատիր խանի։ «Որպէս աֆղան հայրենասէր մը ձեզ եւ ձեր կուսակիցները կը շնորհաւորեմ, ձեր պատմական մեծ յաղթանակին համար։» Պաշա Սաքօ փախած է, մինչ իր եղբայրը եւ Քապուլի կառավարութեան անդամները ձերբակալուած են։ Կը կարծուի թէ Պաշա Սաքօ Իրաք փախած է։

ՌՈՒՍՕ-ՉԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Մուքտէն.—Ռուսերը Ամուր գետին եզերքը երեք Մանչու քաղաքներ գրաւած եւ երեք թնդանօթակիրներ ընկղմած են։ Երկու կողմերուն կորուստներն ալ խիստ շատ են։

ԼԵՀ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պրատպէրկ.—Քաղաքական Ոստիկանութեան ճիւղը խուզարկեց լեհ իսորհրդարանին մէջ գերման ելեկտրական Պ. Կրրաչովի գրասենեակը և երեսփոխան Հայդուքի, որ լեհոյ ձերբակալուեցաւ։

Նմանապէս, լուզարկութիւններ եղան Թօրնի գերման գիւղական ընկերակցութեան գրասենեակին մէջ։ Խուզարկութիւններ եղան նաեւ ուրիշ շրջաններու մէջ եւ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան։

Գերմանական շրջանակները այս քայլերուն մէջ կ'ուզեն տեսնել ճնշում մը՝ գերման խորհրդարանի ներկայացուցչութիւնը եւ փոքրամասնութեանց կազմակերպութիւնը ջնջելու համար։

ԴԷՊՔԵՐԸ ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Սիմլա.—Աֆղանիստանի մէջ օրուան կարեւոր հարցը՝ այն է թէ ո՞վ պիտի ըլլայ խնամակալ։

Փեշաւար.—Թերթերը կը գրեն թէ Հապիպուլլահ որ Քապուլի միջնաբերդը ապաստանած էր, անձնատուր եղած է Նատիր խանի զօրքերուն ընդհ. հրամանատարին։

ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԿ ՅԱՂԹԱՆԱԿ ՍԻՍՏՐԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

Մելպուրն.—Պ. Պրիւսն ալ պարտուածներուն հետ հաշուելով, կուսակցութեանց կացութիւնը կը կարծուի թէ հետեւեալն է.—Աշխատաւորականներ՝ 45, Ազգայնականներ՝ 15, Գիւղացիական կուսակցութիւն՝ 10՝ անկախ ազգայնականներ՝ 3, անկախներ՝ 1, Յառաջդիմական գիւղացիներ՝ 1։

Ազգայնական թեկնածու մը, որուն ընտրութիւնը գրեթէ որոշ է, առաջարկեց ի նպաստ Պ. Պրիւսի հրաժարիլ ինք, եթէ ան պարտուի։

ՄՊԱՌՆԱԼԻՔԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Թուլ Քորմ.—Կազմի բնակիչները ընդհանուր գործադուլ յայտարարեցին այսօր, բողոքելով Լացի Պաաին շուրջ կառավարութեան տուած վերջին որոշումներուն, Միոնիսա Պ. Պալնէվիչի իբր եւ ընդհ. դատախազ պահպան եւ կառավարութեան ի նպաստ հրեաներու բռնած կազմակերպութեան դէմ։

Վերջապէս, անոնք կը պահանջեն քաղաքակիրթ աշխարհէն օգնել լրենց թօթուելու համար լուծը այն անարդարութեանց, որ կը տեղան Պաղեստինի արաբներուն վրայ եւ վրնայ կը բռնեն ալգերը թէ ատասխանատու չեն երբեք եթէ բան մը պատահի այս գործադուլէն։

ՌՈՒՍԵՐԸ ԳՐԱՒԵՑԻՆ ՉԻՆԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔ ՄԸ 500ԱԿԱՆ ԶՈՀ ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄԷՆ

Մուքտէն.—Պաշտօնապէս կը հաստատուի Լահասուռու քաղաքին գրաւումը ռուսերուն կողմէ։ Այս քաղաքը կը գտնուի Ամուր գետին վրայ։ Չինացիներուն կորուստը խիստ կարեւոր է։ Երեք թնդանօթակիրներ ընկղմած եւ 500 նաւաստիներ խեղդուած։

Կ'ըսուի թէ ռուսերուն կորուստն ալ նոյնքան մեծ եղած է։

Մոսկուա.—Խարպինէն կը հաղորդեն թէ Սիւփէի բանտարկեալներու կայարանին մէջ հաստ խմբուած սովիէտական հպատակները հաւատարիմ հոչակած են, բողոքելու համար այն անմարդկային վերաբերումին հանդէպ որուն ենթարկուած են։

ԱՆԿԼՕԹՈՒՐՔ ՅԱՐԻ ԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Էնկիւրի.—Թերթերը Անգլիական նաւատորմին այցելութեան մասին գրելով, զայն իբր ապալոց կը նկատեն անկլօթուրք մերձեցումին եւ նոր բէժիմի լաղթանակին։ Փառաւոր ընդունելութիւններ տեղի ունեցան ի պատիւ ծովակալին։ Կը սպասուի որ այս այցելութեամբ Անգլիա վերջ տայ Թուրքիոյ հանդէպ իր ցարդ ցոյց տուած վերապահութեան։ Քաղաքական շրջանակները կ'ըսեն թէ անգլիական ներկայ քաղաքականութիւնը կը սիրի Թուրքիան հեռացնել Ռուսիայէն և ազատել Իտալական ազդեցութենէն։

ԱՆԿԼՕ ԹՈՒՐՔ ԴԱՇԻՆՔԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋ

Պոլիս.—Քաղաքական իրաւասու շրջանակները կը յայտարարեն թէ տեղեկութիւն չունին այն լուրերէն, որոնց համաձայն Անգլիական ծովակալին եւ Ղազի Մուսթաֆա փաշային երած այցելութեան առթիւ անկլօ թուրք դաշինք մը կնքուած է։

ՆԱԻԱՅԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Բարիզ.—Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ ֆրանսական կառավարութիւնը ընդունած է Իտալիոյ յայտնած բաղձանքը՝ նաւային խորհրդաժողովին առթիւ կարծեաց փոխանակութիւն մը ունենալու համար։ Այն ուրախանիլ խորհրդաժողովէն առաջ ոչ մէկ պետութեան հետ առանձին համաձայնութիւն պիտի կնքուի։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ապտիլ Նուր Հէպօ եւ Խորէն Թրիէն

ՐԻՒ ՍԼԷՆՊԻ, ՄՈՒՏՐՍԹԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՎԱՐԻ ԱՆԿԻՒՆԻ ԴԻՄԱՑ

10 Յարուցեալ փորձառութեամբ շնորհիւ կրցած ենք Պարակասացանէն մէկիկ մէկիկ հարաբել ամենաընտիր եւ յարգի գործերը Արեւելեան եւ Ամերիկեան ճաշակներով

ԳԻՆԵՐԸ ԱՆՄՐՑԵԼԻՕՒ ԵՆ ԱԺԱՆ

ԱՅՑԵԼՈՂԸ, ԱՆՊԱՅՄԱՆ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ

Ուրիշ անգամ մը այցելելէ եւ տեղեկացէք մեր պայմաններէ։ Այն յանախորդը որ մեր ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՆ գնած գործ չի սիրէ եւ ուզէ վերադարձնել, միայն մէկ ասիս, հարիւրին 10ը գոհոյով ետ կընդունինք. իսկ միայն 3 տարիս մեր ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՆ գնուած գործ մը կը փոխենք ուրիշ գործի մը հետ։

ՍԻԲԻՐԻԱՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆՑ ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

Լոյս տեսած է և կը ծախուի Պ. ՂԱՋԱՐ ՁԱՐԵԳԻ «Սուրիա և գրքացի երկիրներ» նոր Աշխարհագրութիւնը, իր տեսակին մէջ միակ և լաւագոյն ԴԱՍԱԳԻՐՔԸ՝ բոլոր դպրոցներու համար, հաստատուած Պէյրութի ուսումնական Խորհուրդէն և գնահատուած Սիւրիահայ Մամուլէն։

Ստանալու համար դիմել Հրատարակչին Ուղղութեան գրատունը՝ Պէյրութ, Պողարեան գրատուն՝ Հալէպ և

ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ

THE ROYAL MAIL LINE

ՐՕՅԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

Իսթրն Մէտիթէրրանիէն Էքսբրէս Լայն

Կանոնաւոր երթեւեկ Պէյրութ—Բիրէ—Մարսէյլ, Անգլիական նորոգուած ընկերութեան «Իսթրն» Մէտիթէրրանիէն Էքսբրէս Լայնի շոգեկառքերով եւ մաքուր հաւերով.—

Մեկնումներ Պէյրութէն.—

20 Յուլիսին, 10 Օգոստոսին, 2 Սեպտեմբերին, 14 Հոկտեմբերին և 4 Նոյեմբերին։

Պէյրութէն Մարսէյլ միայն 6 օրէն։ Ա. Բ. Գ. կարգի ամենահանգստաւէտ գաղիներով օժտուած ըլլալով, այս նաւերով ճամբորդող բոլոր ճամբորդներու հանգիստը ապահովուած է։

Այս նաւերով ինչպէս Մարսէյլի, նոյնպէս Մարսէյլի վրայով Շերպուրկէն մեկնող Սփարհանուոյակ Ռոյըլ Մէյլ Լայնի նաւակայ եւ նաւգստաւէտ նաւերուն ճամբորդներ կ'ընդունինք, Հարաւային Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար — Բէրնամբուքոյի, Պահիայի, Ռիոյ եւ Սանտոսի, Մոնթէվիտէոյի եւ Պուէնոս Այրէսի համար։

Ճամբորդներ ն'ընդունինք նաեւ Նիւ Եորքի, Գուադայի, Մեքսիկոյի, Վենեզուէլայի, Հայիթիի, Կուանթեմալայի եւ Եգրոնական Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Քէմբելու մէջ, մեր հայկական բաժնի գործակատարն է Պրն. Գրիգոր Նուրխանեան որուն գրասենեակին մէջ տեղի կ'ունենան ամէն առաւօտ ժամը 6—8ը։ Ուրիշ դարմանումներ, գրասենեակի բժիշկին՝ Տօքթ. Միր. Ջէրիշեանի կողմէ։

Աւելի տեղեկութեանց եւ մանրամասնութեանց համար հաճեցէք դիմել՝

Սվրնիս Ֆոշ
Պէյրութ
Փոստարկղ 895
Թէլէֆոն 9 06

Ռոյըլ Մէյլ Լայնի և Իսթրն Մէտիթէրրանիէն
Էքսբրէս Լայնի Սիւրիոյ և Լիբանանի
Ընդհանուր Ներկայացուցիչ
Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

ՊԷՅՐՈՒԹ-ՆԻՒ ԵՕՐՔ 18 ՕՐՈՒԱՆ ՄԷՋ

ՊԱՅՐՆ ԼԱՅՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՈՎ

ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ԵՒ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ ՊԷՅՐՈՒԹ ԵՒ ՆԻՒ ԵՕՐՔԻ ՄԻՋԵՒ

Անդրատլանտեան շքեղ ՊԱՅՐԸՆԸ, որ ունի 22,000 թոն տարողութիւն ոգիտանի մեր նաւահանգիստը 23 Հոկտ.ին և պիտի մեկնի նոյն օրը ճամբը 16ին, ուղղակի Բիրէ և Նիւ Եորք ընդունելով ճամբորդ ամէն կարգի հոսանք։

Այս շոգենաւը կ'ընդունի նաև ճամբորդ Մարսիլիոյ համար շատ գեղեցիկ գիներով, ինչպէս նաև ճամբորդ Սանթէկիտիոյ Պուենէս Այրէսի զուգադիպութեամբ Հարաւային Միւտ գերմանական հսկայ և շքեղ շոգենաւերու վրայ, նոյն պէս Գուադալուպի Մէքսիկոյի և բոլոր կեդրոնական Ամերիկայի նաւահանգիստներուն համար։

Լաւագոյն ծառայութիւն ապահովելու հանգիստ հասնելու համար։ Ապահովեցէք Ձեր տեղերը դիմելով Սիւրիոյ և Արեւելքի ընդհանուր գործակալ,

ՃՕՐՃ ՏԷՏԷՕՂԼՈՒԻ

Պէյրութ Ֆոշ փողոց

Հեռագրական հասցէ
COLUMBUS Beyrouth

Փոստարկղ Թիւ 806
Թէլէֆոն — 8-45

Մեր հայկական բաժնի գործակալն է՝ Տիար ԵՐՈՒԱՆԴ ԿԵՐԱՊԵՏԵԱՆ, որուն կրնաք դիմել մեր գրասենեակներուն մէջ, ի Ֆոշ փողոց, կամ վրանաքաղաք, Պ. Սարգիս Խրլաքեանի գրասենեակը, ուր ի դիւրութիւն լարգելի յանախորդաց մեր ընկերութեան պատասխանատու բժիշկը ձրի պիտի դարմանէ աչքի հիւանդութիւններ։

ՏՕՔԹ. Ե. ՃԻՏԼԷՃԵԱՆ

Ներքին բժիշկ Ամերիկեան հիւանդանոցներու
Վիրաբուժական բաժնի
Դասատու Ամերիկեան համալսարանի Վիրաբուժական դասընթացքի։
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ, իր Մընէթ էլ Հիսնի դարմանատան մէջ, թ. 82
Կիրակի օրեր, առանց խտրութեան ամէն ազգի աղքատներուն համար ձրի։

ՏՕՔԹ. Ա. ՊԷԶՃԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ—ՎԻՐԱԲՈՅԺ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ Նախկին բժիշկ Պոլսոյ Ամեր. հիւանդանոցի և Պոլսոյ Կարմիր Խաչի

Հասցէ.— Ճան Պըլար, Ֆրանսական Զինուորական հիւանդանոցի ճիշ դիմաց, Թիւ 47

Ընդունելութեան ժամերը՝
7—9 կ. Ա. 2—6 կ. Ե.

ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐ ՎԿԱՑՈՒԱԾ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ

ԵՂԻԱ ԻՆՃԻԱՆԵԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ — ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Պապ — Խտրիս

Անգլիական եւ Ֆրանսական ամենաընտիր կերպասներու պատրաստ մթերք, եւ ամենավերջին մօտայի համաձայն կատարելագործուած արուեստ։

Հաճոյանալու համար անգամ մը փորձեցէք եւ անտարակոյս գոհ պիտի մնաք։

ՆՈՐ ԿՕԾԿԱԿԱՐԱՏՈՒՆ

ՍՈՒՔ ՃԷՄԻԼ

Պանդոկ Բօեալի եռեւի դրան դիմաց թիւ 56

ԽԱՉԻԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Կը պատրաստէ ամէն սեռի եւ տեսակի ամենավերջին նորաձեւութեան համաձայն կօշիկներ։ Պատրաստ ունինք Ամերիկեան եւ Եւրոպական լաւագոյն կաշիներու տեսակներ։

Գիները չափաւոր եւ գործը մաքուր։

Անգամ մը միայն փորձեցէք, ապահովելու համար Ձեր ընտանիքի սեփական կօշիկարը։

Դեղարան Խաղաղութեան

Pharmacie de la Paix

(Avenue Weygand)
ՑՈՎՍԷՓ ԱԼՀԱՑՏՕՆԻՆ

Մեր նպատակն է մաքրութիւն, արագութիւն եւ խղճմտութիւն. ոնն կը գտնէք պատրաստի ամէն կարգի դեղեր, Ֆօթօկրաֆի, փարֆիւմերիի եւ ակնոցի նոր մթերք։ Զափաւոր գին։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ԵՐԱՄԵԱՆ էր աշխատանոցը ճիշ Մատարաբէն փոխադրուած է Բ. Գօմիսէրութեան դիմաց, բրամվայի գծին վրայ, թիւ 78 տան եկրորդ յարկը։

Եւրոպական եւ հայկական ձեռագործի կատարելագործուած աշխատանք, որ գոհացում կուտայ ամենանուրբ ճաշակներու։

Ամենավերջին նորաձեւութիւն,
Մաքուր կար,
Խղճամիտ գիներ,
Դիմեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑԷՔ

ԱԶԴԱԿ